

Скнар Соломія Олегівна

студентка 2 курсу

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця спеціальності «Педіатрія»,
Україна*

РОЗЛАДИ ТА ПОРУШЕННЯ ЖІНОЧОЇ ТА ЧОЛОВІЧОЇ ФЕРТИЛЬНОСТІ

На репродуктивну систему людини можуть впливати різноманітні чинники, деякі з них впливають на фертильність, а інші — виключно на пологи або вагітність.

ПОРУШЕННЯ ФЕРТИЛЬНОСТІ

Безпліддя — це поширена проблема, якою страждає одна з трьох пар, які бажають зачати дитину. Проблема може бути або в партнері, або в комбінації багатьох факторів.

РОЗЛАДИ ЖІНОЧОЇ ФЕРТИЛЬНОСТІ

Приблизно в половині всіх випадків, коли пари мають проблеми з фертильністю, проблема полягає в розладі саме жіночої фертильності. Основні причини безпліддя можна умовно розділити на проблеми, пов'язані з дозріванням яйцеклітини, транспортуванням яйцеклітини до матки, зустріччю яйцеклітини з сперматозоїдами та умовами, які перешкоджають імплантації або росту заплідненої яйцеклітини в матці. Вік також є ключовим фактором для жінок, оскільки фертильність досягає свого піку приблизно до 27 років, а потім падає, спочатку поступово, потім швидше, а саме починаючи з 35 років.

ПОШКОДЖЕННЯ МАТКОВИХ ТРУБ

При пошкодженні маткової труби, часто як результат інфекції, порушується процес транспортування яйцеклітини до матки. Одна або обидві труби можуть бути пошкоджені через інфекцію органів малого тазу. Ендометріоз також може вражати фаллопієві труби. Труби можна оцінити за допомогою операції «замкової щілини» (лапароскопії) або гістеросальпінгографії, під час якої барвник вводять через шийку матки, а його просування через матку та труби відстежують на рентгенівських апаратах. Мікрохірургія може бути використана для деяких пошкоджень маткових труб, або медикаментозне лікування у випадку ендометріозу. В іншому випадку можна застосувати допоміжне зачаття.

АНОМАЛІЇ МАТКИ

Проблеми в межах матки можуть перешкоджати заплідненню яйцеклітини або імплантації, а також нормальному розвитку. Слизова оболонка матки може бути пошкоджена через інфекцію, або гормональні фактори можуть призвести до нездатності підготувати слизову оболонку до вагітності під час менструального циклу. Фіброми або аномальна форма матки можуть перешкоджати нормальному росту плода. Гістероскопія (під час якої оглядовий інструмент вводиться в матку через її шийку) або ультразвукове сканування можуть бути використані для перевірки матки.

ПРОБЛЕМИ З ОВУЛЯЦІЄЮ

Неспроможність яєчників щомісяця випускати зрілу яйцеклітину є частою причиною безпліддя. Це має різні можливі причини. Вивільнення яйцеклітин з яєчників контролюється складною системою гормонів гіпоталамуса, гіпофіза та яєчників, які працюють узгоджено, щоб підтримувати репродуктивну систему. Поширеною причиною є синдром полікістозних яєчників. Інші включають неракові пухлини гіпофіза та проблеми зі щитовидною залозою (гормони щитовидної залози також важливі для фертильності). Надмірні фізичні навантаження, ожиріння, надто низька вага та стрес можуть призвести до гормонального дисбалансу. Рання менопауза також може спричинити відсутність овуляції. Аналізи крові допоможуть перевірити рівень гормонів, а ультразвукове сканування — яєчники.

ПРОБЛЕМИ ШИЙКИ МАТКИ

Різні фактори можуть впливати на продукцію цервікального слизу і таким чином перешкоджати нормальному проходу сперми в матку через її шийку. Щоб зустріти зрілу яйцеклітину, сперматозоїд повинен спочатку пройти через шийку матки. Слиз, який виробляє шийка матки, діє як тимчасове сховище та транспортне середовище для сперми. З різних причин, слиз може стати загрозливим для нормальної сперми, або кількість виробленої сперми чи її консистенція можуть змінитися. Якщо підозрюваною причиною є антитіла до цервікального слизу, зразок слизу аналізується незабаром після статевого акту. Якщо антитіла присутні, можна призначити кортикостероїдні препарати для пригнічення їх вироблення або застосувати внутрішньоматкову інсемінацію для введення сперми безпосередньо в матку.

АНТИТІЛА ДО СПЕРМИ

Іноді цервікальний слиз «реагує» на сперму виробленням антитіл, які знищують їх до того, як вони матимуть можливість запліднити яйцеклітину.

ПОРУШЕННЯ ФЕРТИЛЬНОСТІ ЧОЛОВІКІВ

Приблизно у третини пар із безпліддям проблема полягає в розладах чоловічої фертильності. Проблеми чоловічої фертильності можна розділити на дві основні групи – ті, що впливають на вироблення сперми, і ті, які впливають на сам процес транспортування сперми. Труднощі з транспортуванням сперми можуть виникнути в будь-якій точці складної системи трубочок, які несуть сперму від яєчок до прутня, або можуть бути пов'язані з самою еякуляцією.

ПРОБЛЕМИ З ВИРОБЛЕННЯМ СПЕРМИ

Кількість сперматозоїдів може бути низькою, або сперма, що продукується, не здатна запліднити яйцеклітину. Фактори, що підвищують температуру в мошонці, такі як варикоцеле, можуть вплинути на вироблення сперми, так само як і затяжні хвороби, пошкодження яєчок, куріння, алкоголь і деякі наркотики.

ЗАТРУДНЕНЕ ПРОХОДЖЕННЯ СПЕРМИ

Проходження сперми складною системою трубочок чоловічої репродуктивної системи може бути затруднене з кількох причин.

Пошкодження трубочок, які транспортують сперматозоїди (*vasa deferentia* і *epididymis*), можливе через інфекцію, що передається статевим шляхом, що впливає на проходження сперми. Лікувати такі ушкодження можна за допомогою мікрохірургії. Іноді після операції на простаті клапани, які перешкоджають зворотному відтоку сперми в сечовий міхур під час еякуляції (ретроградна еякуляція), не закриваються належним чином, тоді у такому випадку можна застосувати штучне запліднення.

ПРОБЛЕМИ З ЕЯКУЛЯЦІЄЮ

Імпотенція, або нездатність досягти ерекції, є частою причиною чоловічого безпліддя; це може відображати емоційні проблеми, такі як тривога чи депресія, або, рідше, захворювання, такі як тривале судинне захворювання, яке впливає на кровопостачання статевого члена, або цукровий діабет, якщо нервово постачання статевого члена порушене. Призначені лікарем препарати, в тому числі деякі з тих, що застосовуються для лікування високого кров'яного тиску, також можуть спричинити імпотенцію. Крім того, надмірне вживання алкоголю та куріння можуть бути пов'язані з еректильною дисфункцією. Лікування спрямоване на виявлення та усунення основної проблеми через психологічне або медичне лікування, але якщо це неможливо, то штучне запліднення може допомогти у даному випадку.

ЗАПАЛЕННЯ СІМ'ЯВИВІДНОЇ ПРОТОКИ

Запалення сім'явивідної протоки може бути викликано інфекцією, що передається статевим шляхом, наприклад, гонорея.